

zeji Izdelki umetelnega obrta iz vzhodne Azije so na razstavi leta 1873. na Dunaji bili začetek orijentalnemu muzeju, ki še danes obstoji kot trgovski muzej. South-Kensingtonski muzej v Londonu, se tudi začne s svetovno razstavo. Narodni muzej v Washingtonu se začne s filadelfijsko razstavo. Profesor Baird si je pridobil del stvari z razstave za narodni muzej. Stvari so se prenesle v Washington. Pri razstavah tudi ni težko prirejati muzejev. Ogromno predmetov je zbranih in razstavljavci jih radi podare ali po ceni prodajo, da jih jim ni treba daleč spremljati domu.

Kolumbijski muzej bo velikansko podjetje. Imel bode 24 oddelkov in se baš sedaj sestavlja. 1. oddelek je namenjen slikarstvu, 2. kiparstvu, 3. stavbarstvu, 4. starodavninarstvu, 5. keramiku, 6. prstenemu blagu, 7. lesenim izdelkom, 8. steklu, 9. tekstilnemu blagu, 10. biserom, slonovi kosti, zlatu, srebru, raznovrstnim dragocenostim, 11. denarjem, svetinjam in markam, 12. glasbi, 13. orožju, 14. kovinskim umetnostim, 15. potretom, 16. tiskarstvu, 17. prirodoopisu, 18. narodopisu, 19. občilom, 20. akvariju, 21. tičem, 22. žuželkam, 23. botaničnemu vrtu, 24. živalskemu vrtu.

Prvih dvajset oddelkov bode sestavljeno samo iz predmetov, zbranih na razstavi, poslednji štirje oddelki se bodo pa morali na novo ustanoviti. Ta muzej bode jeden največjih na svetu. Sicer se k njega ustanovitvi delajo nekoliko ovire. V Čikagu primanjkuje nekoliko denarja. Kakor vse velike razstave, se je tudi ta končala s primankljajem.

V industrijski palači zavzemajo tretjino izdelki zedinjenih držav. Kakor smo že omenili govoreč o ameriški hišni opravi, moramo sploh reči, da Amerikanci niso veliko zbirali, kaj bodo poslali na razstavo. V Evropi za razstavo posebno delajo, ali Američan pa pošlje, kar ima baš v zalogi. Od tod prihaja, da v industrijski palači tudi toliko slabših vsakdanjih izdelkov, o katerih bi mu sodili, da spadajo vse drugam nego na razstavo. V resnici tukaj ti izdelki dajo razstavi posebno vrednost, ter nam kažejo ameriško industrijo, kakeršna je v resnici. Tako blago, kakeršno tukaj vidiš, dobiš vsak dan pri do- tični tvrdki.

V evropskih oddelkih je vse lepo vrejeno, in so zlasti lepši predmeti tako postavljeni, da jih vsakdo precej vidi. V ameriškem oddelku pogrešamo povsem te lepe sestave. Skoro bi rekli, da se je težko orijentovati v tem oddelku, kakor se Evropejec težko spozna v kakem velikem ameriškem listu, kjer so razne stvari vse vprek pomešane.

V zlatarstvu in srebrarstvu se posebno odlikujeta tvrdki Tiffany in comp. in pa Gorham Manufacturing Company in novejši Jorkan. Tako lepih stvari, kakor ste jih razstavili ti dve firmi, nima nobena druga. Njih je paviljon, ki ste ga skupno postavili, je jako umetno narejen, in je skoro tako velik, kakor je švicarski ali pa danski. In kake dragocene stvari so tukaj razstavljene. Jeden sam demant je vreden 100.000 dolarjev. Demantov

je tukaj na tisoče, da ne govorim o drugih biserih, ki se bliščijo in ni čuda, da je bila vedno gnječa krasnega spola v tem paviljonu, ki je občudovala to lepoto. Iz vseh delov sveta so tukaj bile zbrane dragocenosti.

Tukaj je krona, ki je vredna, da krasi kako kraljico. V njej je 1848 demantov in 147 akvamarinov. Nekateri kameni tehtajo do 100 karatov. Brož v slogu Ludovika XVIII. ima trakove demantov in biserov, druga predstavlja torbico cvetlic narejenih iz samih demantov, nad katero visi grozdje narejeno iz demantov. Tukaj je nad 100 brož najdražje vrste. Vsaka drugače narejena.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Prezoren lak na hišni opravi. Leseno hišno oprava najprej dobro z votličem v suhem stanju zbrši, potem po dvakrat prevleci s svetlim, brezbarvenim, tenko tekočim, kopalnim lakom, naposled pa še jedenkrat z gostejšim kopalnim lakom. Na novo lakiraj še le, ko se je prejšnje lakiranje dobro posušilo. Hišna oprava je pa dosti lepša, če jo po prvem lakiranju zopet zbrusiš z votličem. Če mora oprava imeti kako barvo, se rabi za prvo prevlečenje laneno olje, kateremu se je pridejalo nekaj lazurnih barv, žgane ali nežgane terra de Siena, kaselske prsti itd z mnogim siccatifom (sušilom). Ko se posuši, se priporoča zopet zbrusiti. Potem se pa prevleče z brezbarvenim lakom na že omenjeni način.

Namestilo za trpentinovo olje za pleskanje so sledeča: 1.) kanadsko trpentinovo olje M. M. Lausona v Liverpoolu; 2.) patentovani turpentina Samuela Bannerja v Liverpoolu; 3.) turpentina W. i. F. Walkerja v Liverpoolu; 4.) turpentin od the dise oel company lim v Londonu; 5.) linoxolin, namestilo za trpentinovo olje E. Reifsberga. Vsi ti nadomestki pa so vzlic vsemu hvalisanju tovarnarjev v praksi malo porabni, ker 1.) nekateri zoperno diše; 2.) ker se ta ali oni ne da mešati z navadnim trpentinovim oljem; 3.) ker navadno lak razkrajajo; ker s takim oljem lakirane stvari ostanejo dolgo mehke in lepljive. Ti nadomestki so največ mešanica kafrovega olja in petroleja. Iz Amerike uvažano paint olje ni nič boljši kakor druga namestila in je zmes petroleja in špirta.

Lepilo za zamazanje peči. Izvrstno lepilo je ilovica, pomešana z nekoliko boraksa. Razpoke zamažemo z rujavim manganovcem (Braunstein), ki je z vodotopnim steklom (Wasserglas) pomešan v testo. Ta kit postane tako trd kot je železo.

Pič-pine se imenuje les, ki prihaja iz Severne Amerike k nam in ki rabi v premnožih slučajih, posebno pa v izdelovanje posod in sodčkov za razne kemiške tvarine, luge in kisline. Les ima zelo veliko smole v sebi in zato je neobčutljiv proti vodi, kislinam in tudi lesnim črvom. Zato ga v Ameriki tudi rabijo za hišno opravo, ker ne postane nikdar črviv. Ker ga sekajo brezumno, ginejo gozdi, v katerih raste pič-pine, od dne do dne. Pred 12 leti so cenili množino tega lesa še na 500 milijonov kubičnih čevljev, danes ga je pa komaj še 300 milijonov kubičnih čevljev.

Povoščeno platno (Wachsleinwand) pritrdimo na les z nastopnim lepilom. Vzame se $\frac{1}{2}$ kg pšenične moke se dene v 2 litra vode, pridene se še 10 gramov goluna, potem pa vkuha klej (Kleister), ki naj bode tako gost, da žlica v njem stoji po konci. Ta klej se namaže po lesu, nanj se pa položi povoščeno platno, ki se izborno prime.

Kako se emajlovana kuhinjska posoda zopet naredi svetla? Nekaj pepelike in klorovega apna dene se

vkupè v lonec, ki je zgubil lesk in se prilije vode ter lonec postavi v kak gorek kraj. Posoda postane zopet svetla in čista ter glazura se ni prav nič poškodovala.

Kmetijstvo.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarja 1894. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi vzprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. s spričevalom, da se je pri kakem kovači izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendije po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1894. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskovali podkovske šole, 28. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo,

naj se oglase pri podpisanem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 1. novembra 1893.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Kmetijske raznoterosti.

Vpliv gozdov na prebivalstvo. V Franciji so v tridesetih departementih skoro so popolnoma iztrebili gozde. Od kar so gozdi iztrebljeni, voda odnaša zgornjo prst, doline pa preplavlja, vsled tega več toliko ljudij preživeti ne more in ljudje se zato izseljujejo. Vsi kraji v Aziji in Afriki, kjer so ljudje popolnoma iztrebili, gozde so zdaj puščave. V Franciji na leto narede vsako leto povodnji za blizu 90 milijonov frankov škode. Ko bi se po gorah povsod zasadili gozti, bi povodnji gotovo vsaj 80 milj. frankov manj škode napravilo. Najmanj 100 000 kmetijskih rodbin več bi se lahko preživelo. Zato se pa ne more dovolj priporočati varstvo gozlov.

Pomen čmerljev za pridelovanje detelje. Na Novi Zelandiji prav zelo sejejo našo navadno deteljo. Dolgo časa so pa morali vsako leto dovažati seme, ker ni nikdar naredila semena. Preiskavali so uzroke te prikazni in prišli na to, da na Novi Zelandiji ni nobenih tacihi žuželk, ki bi pospeševale oplojenje, zlasti čmerljev, ki v Evropi pospešujejo oplojenje detelje. Leta 1885. so pripeljali na otok 100 angleških čmerljev, kateri so se hitro razširili po otoku in čez dve leti so kmetovalci na Zelandiji že sami pridelali detelnega semena.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Dolina, skozi katero vodi cesta iz Broda proti Osilnici, je na moč podobna gorenjskim „Štengam“, t. j. dolini, ki pelje iz Bleda v Bohinj. Obedve imate skoro enako obliko, zelo enako ožino, visoke gore ju opasujejo po obeh straneh; vendar so tukaj one na kranjske strani višje in strmeje, kakor na Hrvatske. Kakor skozi gorenjske „Štenge“ doteka iz Bohinja reka Sava, tako teče tukaj reka Kolpa, ter dela deželno mejo med Kranjsko in Hrvatsko od Osilnice noter tja dol pod Metliko. Od Broda pelja cesta po desnem bregu Kolpe včasih blizu, včasih nekoliko oddaljeno od nje. Kmalu nad Brodom vdarjalo mi je močno bobnenje reke Kolpe na uho. Mislim sem, da je to morda kaki slap, pa je le jez, ki napeljuje vodo na dve žagi v Srobotniku, ki stoji na kranjske strani, in kjer se že prične osilniška fara. N. pr. $\frac{3}{4}$ ure od Broda je hrvatska farna vas Kuželj. Njena cerkev stoji prijetno na mali višavi prav blizu ceste ob levi strani. Dalje vozivši se srečal sem dva velika voza, na katerih je sedelo nadrenjanih na vsakem morebiti po 50, ali pa še več možakov. Vprašanje voznika, kaj to pomenja, djal mi je, da so iz osilniške okolice, in da gredo čez zimo, ker nimajo doma nikakega zaslužka, drvariti in ogljariti v hrvatske in slavonske gozde, od koder se vra-